

МЕТОДИЧКИ ПРИНЦИПИ У УПОЗНАВАЊУ ДЕЦЕ СА ОКОЛИНОМ

Др Данијела Радловић Чубрило, професор

Методички принципи у упознавању деце са ОКОЛИНОМ

- Методички принципи су руководећа начела којих се треба придржавати у васпитно-образовном раду са децом
- Чине један систем и међусобно су повезани и условљени
- Вредности сваког од принципа долазе до изражаја тек у њиховој јединственој, методичкој повезаности и интегрисаној примени

Методички принципи у упознавању деце са ОКОЛИНОМ

- Принцип научности
- Принцип прилагођености садржаја узрасту детета
- Принцип индивидуализације
- Принцип систематичности и поступности
- Принцип свесне активности деце
- Принцип очигледности и апстрактности
- Принцип повезаности теорије са праксом (садржаја са животом)
- Принцип игре (принцип забаве и задовољства)
- Принцип трајности знања, умења и навика

Принцип научности

- Васпитач мора да износи научно исправне чињенице, али на начин прилагођен детету предшколског узраста
- Васпитач мора добро да познаје садржај који обрађује и да има способност да сложене научне чињенице и механизме процеса из природе и друштва поједностави
- Пример: објашњење фотосинтезе (листови хране биљку)

Принцип прилагођености садржаја узрасту детета

- Подразумева да тема која се обрађује при упознавању околине буде прилагођена узрасту и могућностима предшколског детета
- При избору садржаја треба водити рачуна о још увек непотпуним интелектуалним способностима деце
- Ако су захтеви претешки дете губи интересовање и самопоуздање, а превише лаки захтеви нису подстицајни и немају развојни значај
- Пример: приликом упознавања човековог тела деца прво треба да упознају спољашње делове тела, а тек у старијој групи унутрашње органе

Принцип индивидуализације

- Због постојања индивидуалних разлика међу децом, задаци који се пред свако дете стављају морају да буду такви да задовоље потребе и интересе детета, његове менталне и физичке карактеристике.
- Током активности, васпитач би требало да спроводи различите облике индивидуализације, као што су: индивидуална инструкција (обраћање сваком детету понаособ), рад са задацима различитих нивоа сложености, самосталан рад детета...

Принцип систематичности и поступности

- Предшколско дете треба да упознаје околину на поступан и систематичан начин
- Нова знања треба да се надовезују на одговарајућа претходна знања и искуства
- Правила:
  - ❖ од ближег ка даљем
  - ❖ од простог ка сложеном
  - ❖ од лакшег ка тежем
  - ❖ од познатог ка непознатом
- Пример: упознавање деце са животињским светом (прво из непосредног окружења, а касније из далеких крајева)

Принцип свесне активности деце

- Овај принцип указује на активну улогу детета и подвлачи његову функцију субјекта, а не пасивног учесника у активностима из упознавања околине
- Подразумева да дете сходно својој природи, самостално, путем покушаја, грешака и успеха открива своју околину
- Деца треба да уче кроз активност са материјалима, средином и кроз међусобну интеракцију
- Васпитач треба да деци креира занимљиву ситуацију и одржава њихову мотивацију при откривању нових сазнања

Принцип очигледности и апстрактности

- Упознавање околине треба заснивати на чулним опажањима и стицању непосредних искустава, на основу којих деца стварају чулно-конкретне представе о предметима и појавама. Након тога дете, уз помоћ васпитача, треба да разуме суштину посматране појаве, да формира и усвоји одговарајући појам.
- Остварује се директним упознавањем и посматрањем објеката и појава из околине, или индиректно, преко слика, модела, видео-записа...

Принцип повезаности теорије са праксом (садржаја са животом)

- ❖ Подразумева да дете треба стечена знања да повезује са праксом и свакодневним животом
- ❖ Теоријска знања су услов и претпоставка целовитијег разумевања околине, док са друге стране, пракса омогућује примену и проверу истинитости усвојених знања
- ❖ Активности треба спроводити не само у радној соби вртића, већ и у кухињи, дворишту, врту, на излетима, екскурзијама...
- ❖ Важну улогу у остваривању овог принципа имају слободне активности, самосталан рад деце...

Принцип игре (забаве и задовољства)

- Подразумева да дете играјући се најбоље и најприродније упознају своју околину
- Све циљеве и задатке могуће је једино остварити кроз игру која представља водећу дечију активност
- Активности из упознавања околине требало би организовати тако да буду занимљиве за децу, забавне, добровољне, да изазивају радозналост и жељу за сазнањем, откривањем нечег новог и да им при том пруже задовољство и могућност слободног изражавања емоција

Принцип трајности знања

- ❖ Подразумева да новонастала знања из краткотрајне пређу у дуготрајну меморију
- ❖ Ово се постиже повезивањем нових са већ постојећим сазнањима и искуствима и њиховом систематизацијом
- ❖ Неопходно је да деца новостечена сазнања често понављају, продубљују и практично користе
- ❖ Децу у предшколској установи не треба оптерећивати ситницама и детаљима, већ је путем емоционално-сазнајних процеса потребно остављати „отиске“ у њиховој трајној меморији

ЛИТЕРАТУРА

- Радловић Чубрило, Д. (2019). *Методичке активности из упознавања околине*. Приручник за студенте основних студија високих струковних школа за образовање васпитача. Кикинда: ВШССОВ у Кикинди (Стр. 47-50)
- Михајловић, Н. и Михајловић, Љ. (2011). *Методика упознавања околине*. Пирот: Графички студио ЦИЦЕРО. (стр. 24-27)
- Цвјетићанин, С. (2013). *Методика упознавања околине 1*. Сомбор: Педагошки факултет у Сомбору. (Стр. 39-43)